

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Sommer 2025
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	To-årigt HF
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Karen Mejer Overby, Signe Brink Mortensen (pædagogikumkandidat)
Hold	23t Dansk

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Begyndelser
Forløb 2	Sandhed, løgn og fiktion
Forløb 3	Overgange
Forløb 4	Fokus på skrift
Forløb 5	Innovationsprojekt
Forløb 6	Selvfremsstilling på sociale medier
Forløb 7	Hvad kan man sige om køn (argumentation og retorik)
Forløb 8	Så skrivefrøene
Forløb 9	Nyhedsformidling
Forløb 10	Rejser i lyrik
Forløb 11	Dokumentarforløb
Forløb 12	Druk (Planlagt og gennemført af pædagogikumkandidat Signe Brink Mortensen)
Forløb 13	Det moderne gennembrud
Forløb 14	Litteraturen og samfundet

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 1	Begyndelser
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har haft til formål at introducere til danskfaget på HF og arbejde med teksters begyndelser. I dette arbejde er introduceret og anvendt følgende begreber: - Fortolkningshypotese, analyse, fortolkning - Åbne og lukkede tekster - Åbningsmodeller: - o Ab ovo - o In medias res - o In ultimas res - Danskfagets perspektiver: Litteratur, medier, sprog - Det retoriske pentagram til analyse af kommunikationssituationer Forløbet har desuden inkluderet læsning af et værk
Faglige mål	- analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster – - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning
Kernestof	- retorisk analyse, herunder analyse af kommunikationssituationen - Inden for de tre perspektiver arbejdes der med mindst seks værker med historisk og genremæssig spredning, hvor roman, digtsamling og dokumentarfilm skal være repræsenteret. - litteraturanalyse og -fortolkning - anvendelse af relevante litterære metoder - tekster gennem kreative arbejdsprocesser
Anvendt materiale.	- <i>Perspektiver i dansk – grundbog</i>, Rangvid, Mads og Sørensen, Mimi s. 10-20; 25-32, Dansk lærerforeningens forlag 2018 - <i>Doppler</i>, Erland Loe, Gyldendal 2004 (Læst som værk) Ca. 10 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Klasseundervisning - Pararbejde - Gruppearbejde - Individuelt arbejde

Forløb 2	Sandhed, løgn og fiktion
Forløbets indhold og fokus	Forløbets formål har været at lære, hvordan man kan bruge danskfagligt sprog til at svare på, hvornår noget er sandhed, løgn eller fiktion. Dertil har eleverne arbejdet med at tilegne sig viden om hovedgenrerne fakta og fiktion samt deres kendetegn, tilegnet sig viden om begreberne nedenfor og læst et eksempel på hybridgenren autofiktion. - fakta- og fiktionskontrakt, - paratekst - fiktionalisering - autenticitet
Faglige mål	- demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund - analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning
Kernestof	- litteraturanalyse og -fortolkning - anvendelse af relevante litterære metoder - litteratur-, kultur-, og bevidsthedshistoriske perspektiveringer - norsk tekstmateriale
Anvendt materiale.	Teori - <i>Perspektiver i dansk – grundbog</i>, Rangvid, Mads og Sørensen, Mimi s. 36-57 Dansklærerforeningens forlag 2018 Teksteksempler - <i>Helt ude i hampen – mails fra underklassen</i>, Karina Pedersen 2016 (uddrag) - <i>Fronk</i>, Erland Loe 2011 (uddrag – norsk) - <i>Operation Bøllebank</i>, Lars R. Møller 2001 (uddrag) - <i>Mor og Busser skal skilles</i>, Kristina Nya Glaffay 2016 (uddrag) Ca. 9 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Klasseundervisning - Pararbejde - Gruppearbejde - Individuelt arbejde

Forløb 3	Overgange
Forløbets indhold og fokus	Forløbets formål har været at fundere og udbygge den korte introduktion til litterær analyse som blev givet i forløbet ”Begyndelser”. Der har været arbejdet med undersøgelse af: - Fortolkningshypoteser - Fortællertyper og fortællersynsvinkler - Definition af novellegenren - Personkarakteristik - Miljøkarakteristik - Intertekstualitet
Faglige mål	- Analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	- litteraturanalyse og -fortolkning - anvendelse af relevante litterære metoder - Læsning af kanonforfatter
Anvendt materiale.	Teori - <i>Perspektiver i dansk – grundbog</i>, Rangvid, Mads og Sørensen, Mimi s. 65-68; 70; 73-75; 76; Daneklærerforeningens forlag 2018 Litterære tekster - <i>Syndefaldet</i>, 1. mos.3,5-35, Bibelen (udgaven fra 1992) - <i>Sit eget system</i>, Helle Helle 2000 - <i>Drivhuset</i>, Anders Bodelsen 1965 - <i>Paradisabler</i>, Martin A. Hansen 1953 Ca. 6 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Skriftlig opgaveløsning i OneNote - Pararbejde - Gruppearbejde - Individuelt arbejde

Forløb 4	Fokus på skrift
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har haft til formål at arbejde med skriftlighed på forskellige måder og at gøre eleverne klar til den skriftlige eksamen i dansk på HF. Det har kørt sideløbende med andre forløb og ikke sammenhængende. Der er arbejdet med skriveøvelser med relation til de øvrige forløb, træning i forskellige fremstillingsformer som byggesten til eksamensgenrerne og skrivning som redskab til at tilegne sig viden og forståelse. Følgende fremstillingsformer er introduceret og trænet - Resume/redegørelse - Diskussion - Argumentation - Afslutning - Indledning - Analyse - Fortolkning - Perspektivering
Faglige mål	- udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt - beherske skriftsprogets normer for korrekthed og anvende grammatiske og stilistiske grundbegreber - anvende centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegøre, diskutere, analysere, fortolke og vurdere) med formidlingsbevidsthed. -
Kernestof	- Skrivning af tekster gennem kreative arbejdsprocesser. - produktivt og refleksivt arbejde med elevernes udtryksfærdighed i dansk og andre fag, herunder mindst to forløb med særligt fokus på skriftlighed.
Anvendt materiale.	Teori - <i>God stil</i> fra MinLæring.dk - følgende kapitler er anvendt - o Indledning: https://app.minlaering.dk/bog/45/kapitel/60617 - o Redegørelse og analyse: https://app.minlaering.dk/bog/45/kapitel/60618 - o Fortolkning og perspektivering: https://app.minlaering.dk/bog/45/kapitel/60619 - o Afslutning: https://app.minlaering.dk/bog/45/kapitel/60622 - <i>Skriv dig frem, også til eksamen</i>, Rebecca N. Albinus og Sarah Nehammer, Systimes I-bibliotek 2023-24. Følgende sider er anvendt: - o Sprogets nuancer - adjektiver med omtanke - o Resume - o Redegørelse - o Diskussion - Brug af citater, fra <i>Skriveøvelser i dansk</i>, Anette Nielsen og Lene Schütter, Systimes I-bibliotek 2023 Tekster til skrivetræning - Hey, sprognørd - kend dine adjektiver og slå igennem på skrift

	- <i>1000 katte reddet fra døden – skulle sælges som svinekød</i> - <i>Eventyr: Den lille rødhætte</i> - <i>TikTok er en ven jeg hader</i> - <i>Wingman</i>, Dokumentar DR 2024 (se også forløbet om dokumentar) Forskellige eksamensopgaver fra børne- og undervisningsministeriet er anvendt som træning fem mod eksamen i skriftlig dansk. - Dansk A, HF, maj 2024 - Dansk A, HF, august 2024 - Dansk A, Hf, december 2024 Eksempler på analyserende og debatterende artikler skrevet af elever Ca. 20-25 moduler a 90 minutter + fordybelsestid
Arbejdsfor- mer	- Skrivning i grupper - Processkrivning i undervisningen med vejledning - Peer-feedback - Klasseundervisning - Individuel skrivning med løbende feedforward

Forløb 5	Innovationsprojekt
Forløbs indhold og fokus	I forløbet er der arbejdet med teori om kommunikation. Forløbets fokus har været at udarbejde en løsning til virksomheden Herning Blue Fox, som kunne afhjælpe problemer i relation til virksomhedens grønne omstilling. Dette har været med til at udvikle elevernes kreative og innovative evner. Forløbet har været et samarbejde med Erhvervsakademi MidtVest, og eleverne har arbejdet med følgende begreber - Det retoriske pentagram - AIDA-modellen til undersøgelse af websider - Minervamodellen til undersøgelse af segmenter - Målgruppeanalyse - Sproglig analyse ud fra ordklasser og stilleje - Appelformer - Greenwashing og -hushing
Faglige mål	- demonstrere viden om fagets identitet og metoder - udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt - anvende centrale mundtlige fremstillingsformer (herunder holde oplæg og argumentere for et synspunkt) med formidlingsbevidsthed - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - – demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	- Kommunikationsanalyse - analyse og vurdering af mediers brug i sociale, kulturelle og historiske sammenhænge
Anvendt materiale.	Teori om kommunikation og analyse - AIDA-modellen (fra I-dansk, Systimes I-bibliotek 2024) - Modtager og segmentering (fra I-dansk, Systimes I-bibliotek 2024) - Målgruppers særlige kendetegn - Høj og lav stil (Perspektiver i dansk, Systimes I-bibliotek 2024) - Det retoriske pentagram (Perspektiver i dansk, Systimes I-bibliotek 2024) - Appelformer Perspektiver i dansk, Systimes I-bibliotek 2024) - Greenwashing og -hushing (Systimes I-bibliotek 2024) Video om ordklasser: - Grammatik for dummies Analysemateriale - www.bluefox.dk - https://bluefox.dk/blue-goes-green/hvad-er-blue-goes-green/ - Folder: https://issuu.com/bfherning/docs/bluegoesgreen_magasin_vers1.0_is-suugrundlag_dk?fr=sNGY4NDM0NTI5Mzg Ca. 8 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Klasseundervisning - Gruppearbejde - Projektarbejde, herunder innovative processer og metoder.

Forløb 6	Selvfremsstilling på sociale medier
Forløbs indhold og fokus	I forløbet er der arbejdet med analyse af tekster der relaterer sig til forskellige sociale medier. Der er arbejdet med sproglig analyse, mediesociologiske begreber, sproghandlingsanalyse og neografi. Der har været fokus på kritisk undersøgelse og tilegnelse af sprog til beskrivelse af ytringer på sociale medier. Forløbet har benyttet begreberne nedenfor: – Det retoriske pentagram – Frontstage, backstage og middle region – Face, facetrussel og facework – Sproghandlinger (samtalestrukturerende, informerende, følelses- og holdningsmæssige og handlingsregulerende) – Undertekst/indirekte sproghandlinger – Tegnsætning (herunder syntaktiske tegn og kommunikative tegn)
Faglige mål	– udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt – demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund – analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster – analysere og vurdere teksters kommunikative betydning – demonstrere kendskab til og forholde sig reflekteret til mediebilledet i dag – navigere og udvælge og forholde sig kritisk og analytisk til information i alle medier samt deltage i og bidrage til digitale fællesskaber
Kernestof	– sproglig analyse, fortolkning og vurdering – analyse og vurdering af mediers brug i sociale, kulturelle og historiske sammenhænge
Anvendt materiale.	Teori – Rangvid, Mads og Sørensen Mimi: <i>'Selvfremstilling på sociale medier'</i>, kap. 4 fra "Perspektiver i dansk", Dansk lærerforenings forlag, 2018. – Herunder litterære tekster af: ○ Casper Eric: <i>7/11</i>, Gyldendal, 2014 (læst som værk) ○ Kasper Bjerre: <i>Svovl</i> (2 uddrag), 2016 ○ Herman Bang: <i>Foran alteret</i>, 1880 – Hougaard, Tina Thode m.fl. "<i>Sprog I sociale medier</i>", Dansk lærerforenings forlag (2018) (s. 57 – 62) – Øvrige tekster: ○ "TikTok er en ven jeg hader", Annika Lykke Ejlersen Hansen i Politiken 27.4.2023 ○ "Profilbilleder" i <i>Den lyserøde elefants guide til de sociale medier</i>, Perspektiver i dansk – Antologi, Dansk lærerforenings forlag, 2018 Dokumentarer – Fie Laursen – min ærlighed, 2016 – Skam dig, Emma, 2015

	Ca. 10 moduler a 90 minutter
Arbejds- former	- Klasseundervisning - Pararbejde/gruppearbejde - Skriftligt arbejde - Virtuelle arbejdsformer – herunder elektronisk portfolio

Forløb 7	Hvad kan man sige om køn? (argumentation og retorik)
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har arbejdet med retorik og argumentation under temaet ”Hvad kan man sige om køn”. Der er arbejdet med forskelligartede debatterende tekster med fokus på at analysere teksternes argumentationer. For at skabe forståelse for de forskellige argumentationer, har der været arbejdet med tre kønsteoretiske positioner, som det fremgår nedenfor. Forløbet har haft fokus på følgende begreber: - Begreber fra retorik og argumentation: - Pointe, begrundelse og grundantagelse - Logos, etos, patos - Argumentationsgreb: - Ekspertargument/rygdækning - Autoritetsargument - Erfaringsargument - Brug af eksempler - Generalisering - Ordvalgsargumentation - Naturlighedsargumentation - Glidebaneargumenter - Skræmmeargumenter - Ad hominem-argumenter - Stråmandsargumenter - Hæderlighed og vægt - Teorier om køn - Biologisk determinisme - Socialkonstruktivistisk kønsteori - Diskursivt køn
Faglige mål	- udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt - demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund - analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - demonstrere kendskab til og forholde sig reflekteret til mediebilledet i dag
Kernestof	- retorisk analyse, herunder analyse af kommunikationssituationen, appelformer og argumentation - produktivt og reflektivt arbejde med elevernes udtryksfærdighed i dansk og andre fag, herunder mindst to forløb med særligt fokus på skriftlighed.
Anvendt materiale.	Teori om argumentation: <i>Perspektiver i dansk – Grundbog</i>, Rangvind, Mads m.fl. 2018, s.142; 145-146; 150-155; 158-160 Teori om køn: - <i>Samfundsfag på tværs</i>, Nikolajsen, Karsten m.fl. Systimes I-bibliotek 2023: https://samfundsfagpaatvaers.systime.dk/?id=142 (frem til faktaboksen <i>Begreber om køn</i>) - <i>Køn og ligestilling</i>, Storr-Hansen, Anna m.fl. Systimes I-bibliotek 2023 https://xn--knogligestilling-lxb.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=249

	Argumenterende tekster om ligestilling og køn: - N.F.S. Grundtvigs tale i Folketinget om Kvinders Myndighed, 1857: https://dansketales.dk/tale/grundtvigs-tale-i-folketinget-om-kvinders-myndighed/ - <i>Kvindens politiske Valgret og Valgbarhed</i>, tale af Johanne Meyer, 1888 (uddrag) www.danmarkshistorien.dk - <i>Stereotyper og kønsroller</i>, Powerkvinderne.dk https://powerkvinderne.dk/womenomics/stereotyper-og-konsroller - <i>Mand kend din plads</i>, Ahmad Mahmoud, Jyllands-Posten 15.09.2019 - <i>Vi tror, vi er så frigjorte, men transpersoner bliver stadig mødt med mistro og modstand</i>, Peter Stouby Hansen, Information 15.11.2022 <i>En flydende kønsidentitet? Nej tak, det er en absurd glidebane</i>, Poul Lloyd Robson, Kristelig Dagblad 07.01.2019 Der er arbejdet med skrivning af redegørelser for synspunkter (se forløbet ”Fokus på skrift”) Ca. 11. moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Klasseundervisning - Øvelser i OneNote - Individuelt og gruppearbejde - Individuelt skrivearbejde

Forløb 8	Så skrivefrøene
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har haft fokus på formidling i både skrift og tale. Der er arbejdet med taler som eksempler og fokus har ligget på stilistiske virkemidler og hvordan disse kan hjælpe formidlingen på vej i forskellige kommunikationssituationer. Desuden er der arbejdet med teksters kommunikative betydning og eleverne har arbejdet med at udarbejde og fremføre egne taler. Der har været særligt fokus på: ○ De to taletyper • Epideiktisk tale (lejlighedstale) • Deliberativ (politisk tale) ○ At analysere og anvende stilistiske virkemidler • Anafor • Alliteration • Assonans • Antitese • Epifor • Triade ○ At vurdere teksters kommunikative betydning ○ At Analysere og udforme taler, herunder anvende begreber om retorik fra forløbet "Hvad kan man sige om køn" ○ Appelformer ○ Det retoriske pentagram
Faglige mål	- udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt - beherske skriftsprogets normer for korrekthed og anvende grammatiske og stilistiske grundbegreber - demonstrere indblik i sprogets funktion og variation - anvende centrale mundtlige fremstillingsformer (herunder holde oplæg og argumentere for et synspunkt) med formidlingsbevidsthed - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning
Kernestof	- Her undersøges med en sproganalytisk tilgang et genremæssigt varieret udvalg af teksttyper, herunder litterære tekster, medietekster, argumenterende tekster, taler og professionsspecifikke tekster. - retorisk analyse, herunder analyse af kommunikationssituationen, appelformer og argumentation - produktivt og reflektivt arbejde med elevernes udtryksfærdighed i dansk og andre fag, herunder mindst to forløb med særligt fokus på skriftlighed.
Anvendt materiale.	- <i>Så skrivefrøene – skriftligt og mundtligt</i>, Camilla Aaquist og Rene A. Christoffersen, Dansk lærerforenings forlag 2021, S.4-25; 27-28; 30-33 - Mette Frederiksens undskyldningstale til Godhavnsdrene 2019: https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-undskyldningstale-til-godhavnsdrene ca. 8 moduler a 90 minutter

Arbejds- former	- Læreroplæg - Individuelt og fælles skrivearbejde - Skrivning af tale - Mundtlig fremstilling af tale - Peer-feedback
----------------------------	--

Forløb 9	Nyhedsformidling – En nyhedshistorie om drabet på Hanne With i 1990
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har med udgangspunkt i nyheder om Hanne With-sagen i 1990 og genoptagelsen heraf i 2023-24 arbejdet med at skabe kendskab til grundlæggende begreber knyttet til nyhedsformidling i aviser og netaviser. I arbejdet har der været fokus på at reflektere over nyhedsmediernes funktion i et demokratisk samfund og at træne analyse og dermed afkodning af forskellige typer nyhedsformidling. Der har været arbejdet med følgende begreber: ○ Nyhedskredsløbet ○ Nyhedstrekanten ○ De fem nyhedskriterier ○ Informerende tekster ○ Opinionstekster
Faglige mål	- At analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - demonstrere kendskab til og forholde sig reflekteret til medie billedet i dag - navigere og udvælge og forholde sig kritisk og analytisk til information i alle medier
Kernestof	- Her undersøges med en medieanalytisk tilgang et genremæssigt varieret udvalg af tekster, herunder nyhedsformidling - analyse og vurdering af mediers brug i sociale, kulturelle og historiske sammenhænge
Anvendt materiale.	Materiale samlet i kompendium til forløbet: Teori - <i>Perspektiver i dansk – Grundbog</i>, Rangvind, Mads m.fl. 2018, s. 270; 272-275, 276-278; 280-284; 292-293 Analysematerialer - "Ung kvinde myrdet i blodrus", Berlingske, 2. jan 1990 - "Vidner efterlyses i mordsag", Berlingske 3.jan 1990 - "53-årig varetægtsfængslet for kvindedrab i 1990 via et DNA-match fra mandens søn" Politiken 8.2.2024 (forside) - "Slagter fængslet 34 år efter drab...", Ekstrabladet 8.2.2024 (forside) - "Politiet er gået på ny jagt i DNA-strengene: Mand fængslet i 34 år gammel drabssag" Berlingske 8.2.2024 (forside) - "23-årige Hanne With blev brutalt dræbt for 34 år siden. Nu er dommen faldet over drabsmanden", Politiken 10.7.2024 - "Historisk drabssag hviler på uprøvet metode og slagtersøns dna", TV2.dk, 1.7.2024 - "Kristeligt Dagblad mener: Drabssag bør åbne for mere brug af dna", Kristeligt Dagblad - "Takket være DNA-teknologi kan forbrydere heldigvis aldrig vide sig sikre" Fredericia Dagblad 13.2.2024 - "Ekspert er bekymret for ny dna-teknologi: Der er ingen af os der forstår det monster vi er ved at skabe", Politiken 22.2.2024

	- Opslag og kommentarer fra Facebook, tilgået d.26.8.2024 Ca. 12 moduler a 90 minutter
Arbejds- former	- Læreroplæg - Klassesdialog - Gruppearbejde - Skriftlige øvelser

Forløb 10	Ud at se - Rejser i lyrik
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har haft fokus på læsning, analyse og fortolkning af lyriske tekster forankret i temaet ”Ud at – rejser i lyrik”. Der er arbejdet med klassisk lyrikanalyse og læsning af en digtsamling som værk. Forløbet har inddraget følgende begreber: - Fortolkningshypotese - Komposition (herunder strofer og vers) - Det lyriske jeg - Ydre og indre komposition - Billedsprog • Metafor ▪ Besjæling ▪ Personifikation - Semantiske felter
Faglige mål	- analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund
Kernestof	- litteraturanalyse og -fortolkning - anvendelse af relevante litterære metoder - sproglig analyse, fortolkning og vurdering - Læsning af kanonforfatter, Klaus Rifbjerg - Læsning af en digtsamling
Anvendt materiale.	Teori - <i>Perspektiver i dansk – Grundbog</i>, Rangvind, Mads m.fl. 2018 s. 172-176; 177-179; 182-183; 186-187; 125-128 Digte - "Præludium", Steen Steensen Blicher i <i>Trækfuglene</i>, 1838 - "Vildvej", Ursula Andkjær Olsen i <i>Ægteskabet mellem vejen og udvejen</i>, 2005 - "Vinger", Karen Blixen, 1915 - "Hiemvee", Adam Öehlenschläger, <i>I fraværelsen</i> 1805 - "Paa Memphis station", Johannes V. Jensen i <i>Digte</i>, 1906 - "Det er liv at rejse" H.C. Andersen 1850 - Hr. Bøsmer i Elverhjem, Folkeviser (perspektiverende tekst) - Læst som værk: "Under vejr med mig selv", Klaus Rifbjerg, 1956 Ca. 11 moduler a 90 minutter

Arbejdsfor- mer	- Læreroplæg - Klassesdialog - Gruppearbejde - Skriftlige øvelser
----------------------------	--

Forløb 11	Dokumentarforløb
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har beskæftiget sig med forskellige typer filmiske dokumentarer med fokus på type, fortælleform og filmiske virkemidler. Desuden har forløbet drøftet etiske dilemmaer i forbindelse med optagelse af dokumentarfilm. Desuden har eleverne taget hul på skrivningen af den analyserende artikel i forbindelse med værklæsning af ”Wingman”. Der har været arbejdet med følgende begreber i forløbet: - Dokumentartyper - o Sociologisk dokumentar - o Portrætdokumentar - o Institutionsdokumentar - o Sagsorienteret dokumentar - Fortælleformer - o Autoritativ fortælleform - o Poetisk fortælleform - o Interaktiv fortælleform - o Observerende fortælleform - Filmiske virkemidler - o Billedudsnit - o Perspektiv - o Kamerabevægelser - o Lys (highkey /lowkey) - o Lyd (synkron / asynkron) - o Klipping - Autenticitetsmarkører - Dramaturgi
Faglige mål	- analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - demonstrere kendskab til og forholde sig reflekteret til mediebilledet i dag - demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	- Arbejde med dokumentar som værk - medieanalyse og -fortolkning, herunder basale filmiske virkemidler
Anvendt materiale.	Teori • Granild & Wolfhagen: DOX – Forløb i medier, L&R 2016, s.14-26 • Langdahl, Olsen & Quist: Krydsfelt – Grundbog i dansk, Gyldendal 2010, s. 298-301 • Horsbøl & Harboe: Den iscenesatte virkelighed, Systime ibog, pp126-127, 154-157, 161-174 • Filmiske virkemidler: Den iscenesatte virkelighed, Horsbøl og Harboe, i-bog, Systime: - o Træning i næranalyse: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=159 - o Billedudsnit: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=161 - o Perspektiv: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=165 - o Billedkomposition: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=166 - o Kamerabevægelser: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=168

	○ Lys: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=170 ○ Klipning (s. 7 af 15): https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=172 ○ Forløbsstruktur: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=173 ○ Lyd: https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=174 Filmcitater • Børnene på psyk, DR 2017 (uddrag) • 7 år med Lukas Graham, Rene Sascha Johannsen 2020 (uddrag) • Efterskolen, Thora Lorentzen, DR 2021 (uddrag) • Natlæger på Vesterbro, Lars Engels 1990 (uddrag) • De forbandede tegninger, Karsten Kjær 2007 (uddrag) • Inger og Det Dårlige Selskab, TV2 2023 (uddrag) • Nyrup: Søn af en udstødt, DR 2022 (1. afsnit) • Mirror, Joachim Ladefoged 2009 • Ritualernes magt, DR 2009 (uddrag) • Nye Scener fra Amerika, Jørgen Leth 2002 (uddrag) • Koralevets Hemmeligheder, DR 2020 (uddrag) • Værklæsning: "Wingman" Nicolai Kirkegaard Iding, 2024, dokumentarserie Ca. 13 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Klasseundervisning - Gruppearbejde - Virtuelle arbejdsformer – herunder elektronisk portfolio m. begreber - Skriftlig fremstilling af analysearbejde - Quiz på Menti.com - Samtaleøvelser ('Find someone who...') - Tilfældighedshatten (eleverne ved ikke, hvad de bliver spurgt om på forhånd)

Forløb 12	Druk
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har beskæftiget sig med fremstillinger af druk og alkohol i litteraturen, holdninger til druk og kampagner mod druk. Formålet har været delt mellem at give indblik i, hvordan litteraturen og forfattere har fremstillet alkohol samt at få indblik i forskellige holdninger til alkohol i form af opinionstekster og kampagner og at repetere og træne analyseredskaber til forskellige teksttyper. Der har været særligt fokus på at træne anvendelse af fortolkningshypotesen som styringsredskab for analyse, og så har alle analyseredskaber til skønlitteratur og opinionstekster fra andre forløb været inddraget
Faglige mål	- demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund - anvende centrale mundtlige fremstillingsformer med formidlingsbevidsthed - analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	- Værklæsning - sproglig analyse, fortolkning og vurdering - læsning af verdenslitteratur i oversættelse - Læsning af kanonforfattere - et historisk genremæssigt varieret udvalg af tekster fra 1870 til i dag, herunder fra de seneste fem år
Anvendt materiale.	Litteratur - Riffbjerg, Klaus: Digtet ”Tømmermænd” fra <i>Under vejr med mig selv</i> (1956) - Baudelaire, Charles: Essayet ”Vin” fra <i>Det Kunstige Paradis</i> (1860) - Kristensen, Tom, ”Det Blomstrende Slagsmål” fra <i>Fribytterdrømme</i> (1920) - Korsgaard, Thomas, ”Lasagne” fra <i>Tyverier</i> (2019) - Hansen, Hans, ”Aldrig mere” fra <i>Regnvej – og andre noveller om unge, deres forældre og alkohol</i>, 1982 - Andersen, Benny & Dissing, Povl: Sangen ”Da jeg mødte dig” fra <i>Oven visse vande</i> (1981) - Stein, Jesper: Uddrag fra romanen <i>Ædru</i> (2022) – s. 83-86 + s. 124-126 - Høegh, Tine: <i>Tour de chambre</i> (2017), Gutkind Forlag (roman, læst som værk) Artikler - Information: Kronikken ”Ung og ædru: Det er alkoholen, der har magten i Danmark” (30. juni 2024) af Andreas Bromand - Information: Kronikken ”Vi unge kan godt håndtere et par øl, så skru ned for panikken over unges alkoholkultur” (25. september 2023) af Emil Hylleberg Filmmateriale - Kræftens Bekæmpelse: Reklamen ”Man kan da aldrig få for meget pølse!?” (2019) - Kræftens Bekæmpelse: Reklamen ”Få aftalen i hus med din teenager” (2023) - Kræftens Bekæmpelse: Reklamen ”Alkohol gør noget ved os: Brøleaben” (2018)

	- Stein, Jesper: Udsendelsen "Drukkultur: De fulde kunstnere" (2023) fra DR1 Ca. 13. moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Gruppearbejde - Klasesamtale - Kreative, analoge arbejdsformer - Individuelt arbejde

Forløb 13	Det moderne gennembrud
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har haft fokus på litterære tekster og litteraturhistorisk baggrundsmateriale for perioden ”Det moderne gennembrud”. Der har været arbejdet med dramaet ”Et dukkehjem” som værk og noveller under temaerne ”Køn, klasse og kirke”. Formålet har blandt andet været at give indblik i problemdebatterende litteratur samt træning af tekstanalyse og litteraturhistorisk perspektivering. Der har været særligt fokus på følgende: - Træning i basal litterær analyse, herunder: - o Fortolkningshypoteser - o Person- og miljøkarakteristikker - o Fortællerkarakteristikker - o Semantiske felter - Viden om den litterære periode ”Det moderne gennembrud”, herunder temaerne køn, kirke og classeskel, sædelighedsfejden og ideen om litteraturen som problemdebatterende, herunder - o Naturalisme som stilart - o Impressionisme som stilart - Kendskab til dramaets kendetegn replikker og regibemærkninger - Viden om litteraturhistoriske perspektiveringer
Faglige mål	- demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund - analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - demonstrere viden om og kunne perspektivere til træk af den danske litteraturs historie, herunder samspillet mellem tekst, kultur og samfund - demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	- Værklæsning med litterært perspektiv - Litteraturanalytisk analyse til undersøgelse af et historisk og genremæssigt varieret udvalg af primært skønlitterære tekster - Fokus er på historisk, æstetisk og tematisk læsning, herunder med vægt på teksternes betydning og funktion i samtiden og i eftertiden. - Læsning af kanonforfatter - litteraturanalyse og -fortolkning - litteratur-, kultur-, og bevidsthedshistoriske perspektiveringer
Anvendt materiale.	Teori: - Litteraturhistorien på langs og på tværs, Tinne Serup Bertelsen m.fl. Systime (ibog), 2019 om det moderne gennembrud -følgende sider: - o 1870-1890: Det moderne gennembrud https://litthist.systime.dk/?id=125 - o Det moderne gennembruds samfund https://litthist.systime.dk/?id=138 - o Livssyn og syn på litteraturen https://litthist.systime.dk/?id=139 - o Køn og ligestilling https://litthist.systime.dk/?id=c293 - o Klasse og social status https://litthist.systime.dk/?id=c297 - o Henrik Pontoppidan https://litthist.systime.dk/?id=c1165 - Litteraturens veje, Fibiger og Lütgen, Systime (ibog), 2022 – følgende sider:

	○ Kvindefrigørelse og sædelighedsfejden https://litteraturensveje.systime.dk/?id=614 ○ Sammenbrudslitteratur https://litteraturensveje.systime.dk/?id=p612 ○ Amalie Skram https://litteraturensveje.systime.dk/?id=c2789 ○ Værdisammenbrud https://litteraturensveje.systime.dk/?id=c2787 Litterære tekster: - <i>Et dukkehjem</i>, Henrik Ibsen, 1879 (norsk) - <i>Ud af mørket</i>, Victoria Benedictson, 1888 - <i>En stor dag</i>, Henrik Pontoppidan, 1887 - <i>Lykke-Per</i>, Henrik Pontoppidan, 1898-1904 (uddrag) - <i>To Verdenser</i>, J. P. Jacobsen, 1879 - <i>Foran altered</i> (se forløb 4 – her er teksten genbesøgt med fokus på impressionistiske træk) Film - Lille hjælpeløse tingest, afsnit 2 af DR-serien ”Den store præmiere”, 2021 - Uddrag af ”Lykke-Per”, Bille august 2018 Ca. 12 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	- Læreroplæg - Klasseundervisning - Gruppearbejde

Forløb 14	Litteraturen og samfundet
Forløbs indhold og fokus	Forløbet har haft til formål at læse danske forfattere med fokus på litteraturens forhold til samfundet og træning af litterær analyse, litteraturhistorisk perspektivering og undersøgelse af modernisme og realisme i 1900-tallets litteratur. Desuden har forløbet haft fokus på elevernes selvstændige arbejde med danskfaget, idet eleverne i grupper har forberedt og forestået undervisningen af hinanden ud fra et givet materiale og formål. Som sidste del af formålet har været at styrke overblikket over dansk litteraturhistorie med nedslag i oplysningstid, realisme og modernisme i 1900-tallet. I forløbet er følgende begreber og temaer berørt - Oplysningstid og Ludvig Holberg - Realisme, herunder folkelig realisme, socialrealisme og nyrealisme - Modernisme, herunder tidlig modernisme (symbolisme), efterkrigsmodernisme og 60'er-modernisme
Faglige mål	- demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund - analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster - analysere og vurdere teksters kommunikative betydning - demonstrere viden om og kunne perspektivere til træk af den danske litteraturs historie, herunder samspillet mellem tekst, kultur og samfund - demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	- Litteraturanalytisk analyse til undersøgelse af et historisk og genremæssigt varieret udvalg af primært skønlitterære tekster - Fokus er på historisk, æstetisk og tematisk læsning, herunder med vægt på teksternes betydning og funktion i samtiden og i eftertiden. - Læsning af kanonforfattere - litteraturanalyse og -fortolkning - litteratur-, kultur-, og bevidsthedshistoriske perspektiveringer - Læsning af tekst på svensk
Anvendt materiale.	Teori - Litteraturhistorien på langs og på tværs, Tinne Serup Bertelsen m.fl. Systime (ibog), 2019, følgende sider: ○ Oplysningstid: https://litthist.systime.dk/?id=123 ○ Romantikken: https://litthist.systime.dk/?id=124 ○ Det moderne gennembrud: https://litthist.systime.dk/?id=125 ○ Realisme og modernisme: https://litthist.systime.dk/?id=126 ○ Det moderne samfund: https://litthist.systime.dk/?id=169 ○ 1900-tallets stilretninger: https://litthist.systime.dk/?id=170 ○ Realismens stiltræk: https://litthist.systime.dk/?id=170#c1611 ○ Folkelig realisme og socialrealisme: https://litthist.systime.dk/?id=172 ○ Nyrealisme: https://litthist.systime.dk/?id=175 ○ Forfatteren Martin Andersen Nexø: https://litthist.systime.dk/?id=265#c1206 ○ Den litteraturhistoriske kontekst: Socialrealisme: https://litthist.systime.dk/?id=265#c1207 ○ Det moderne samfund: https://litthist.systime.dk/?id=169 ○ Symbolisme: https://litthist.systime.dk/?id=169

	○ Symbolisme som tidlig modernisme: https://litthist.systime.dk/?id=171#c459 ○ Efterkrigsmodernisme: https://litthist.systime.dk/?id=173 (frem til afsnittet om Karen Blixen) ○ 60'ers-modernisme: https://litthist.systime.dk/?id=174 ○ Forfatteren Martin A. Hansen: https://litthist.systime.dk/?id=266#c1214 ○ Den litteraturhistoriske kontekst: Efterkrigsmodernisme: https://litthist.systime.dk/?id=266#c1215 ○ At læse soldaten og pigen: https://litthist.systime.dk/?id=266#c1216 ○ Forfatteren Peter Seeberg: https://litthist.systime.dk/?id=269#c1236 ○ Den litteraturhistoriske kontekst: 60'ers-modernisme: https://litthist.systime.dk/?id=269#c1237 ○ At læse Patienten: https://litthist.systime.dk/?id=269#c1238 - Brug litteraturhistorien, Mimi Sørensen m.fl. Systime (ibog), 2014følgende sider ○ Ludvig Holberg: https://bl.systime.dk/?id=167&L=10 ○ Hvorfor drikker Jeppe?: https://bl.systime.dk/?id=164 Litterære tekster - <i>Jeppe på Bjerget</i>, Ludvig Holberg 1722, Uddrag: 1. akt scene 1-3 og 5.akt scene 6 (tilpasset nudansk retstavning) - <i>En lønningsdag</i>, Martin Andersen Nexø, 1900 - <i>Soldaten og pigen</i>, Martin A. Hansen, 1947 - <i>Patienten</i>, Peter Seeberg - <i>Montecore – en unik tiger</i>, Jonas Hassan Khemiri, 2006 (uddrag, svensk) Opslagsværker - Den danske ordbog: www.ordnet.dk - Svensk-dansk ordbog: https://ordnet.dk/sdo/ordbog Ca. 10 moduler a 90 minutter
Arbejdsformer	Forløbet har været struktureret som et projekt, hvor eleverne har forberedt og afviklet undervisningen i grupper. Det har affødt en mangfoldighed af arbejdsformer som gruppearbejde, kreative bearbejdningsmaterialer, remedieringer, højtlesning mm. Desuden har der været fælles, lærerstyrede opsamlingsundervejs.